

ETYEK NAGYKÖZSÉG POLGÁRMESTERE

H-2091 Etyek, Körpince köz 4.
Telefon: 06-22/353-633; 06-22/353-698;
E-mail: polgarmester@etyek.hu

TÁJÉKOZTATÓ

Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
2026. szeptember 23-ai rendes ülésére

az Etyek Nagyközség Önkormányzatához érkezett közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos lehetséges következményekről

Előterjesztő: Zólyomi Tamás polgármester

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

Mecsériné dr. Szilágyi Erzsébet
jegyző

Előterjesztést készítette: dr. Jeney-Hudák Mariann jogi referens

Pénzügyi ellenjegyző: -

Előterjesztés mellékleteinek felsorolása: -

Előterjesztést tárgyaló bizottságok felsorolása: -

Előterjesztés nyilvános vagy zárt ülésen való tárgyalása: -

Előterjesztésről való döntés formája: -

Előterjesztés készítéséhez felhasznált jogszabályok felsorolása:

- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.)

Tisztelt Képviselő-testület!

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog alapvető alkotmányos jog. Az Infotv. célja a közügyek átláthatóságának, a közpénzek felhasználása nyilvánosságának és a közfeladatot ellátó szervek társadalmi kontrolljának biztosítása. Az Önkormányzat az Etyeki Polgármesteri Hivatal útján ennek megfelelően valamennyi jogszerű közérdekű adatigénylés teljesítését törvényi kötelezettségének tekinti.

Az elmúlt hónapok tapasztalatai alapján azonban szükséges beszélni arról is, hol húzódik a közérdekű adatok megismeréséhez való jog és a jog rendeltetésellenes gyakorlása közötti határ.

2026-ban ezidáig 60 közérdekű adatigénylés érkezett a Polgármesteri Hivatalhoz – míg ez a szám 2021 és 2025 között azaz öt év alatt összesen 18 db volt - jellemzően igénylésenként 5–6 különböző adatkörre vonatkozóan. Ez tehát nem egyszerű kérdést jelent, hanem több száz különböző adatkör összegyűjtését, szükség szerinti anonimizálását és megküldését. Ennek

eredményeként ebben az évben az adatigénylőknek a Polgármesteri Hivatal részéről több mint **2670** oldalnyi iratanyag került megküldésre.

Tovább nehezíti a Hivatal munkáját az adatigénylések megfogalmazásának módja is. Egyre gyakrabban érkeznek mesterséges intelligencia használatára utaló, akár egyoldalas adatigénylések, amelyek ugyanannak az adatkörnek több, egymással adekvát vagy szinonim fogalmakkal történő körülírását tartalmazzák, esetenként pedig az adott ügyhöz nem illeszkedő dokumentumokat és fogalmakat is felsorolnak.

Ennek következtében egy valójában egyszerűen és egyértelműen megfogalmazható kérdésből több pontból és alpontból álló, látszólag több különböző adatkörre vonatkozó igény keletkezik, ami külön értelmezést tesz szükségessé. Így előfordult például olyan igénylés is amelyben – „függetlenségi nyilatkozat” – megküldését kérték.

A mesterséges intelligencia használata önmagában természetesen nem kifogásolható. Azonban a nem az adott ügyhöz igazított, nem egyértelműen megfogalmazott igény megfejtésére fordított munka lényegében a Hivatalra hárul, a köztisztviselőknek kell értelmezniük, hogy az egymást átfedő, vagy oda nem illő fogalmak mögött az adatigénylő ténylegesen milyen adatot vagy dokumentumot kíván megismerni.

Különösen visszaes helyzetet eredményez, hogy az adatigénylő néhány perc alatt előállíthat egy több pontból álló, egyoldalas (5–6 különböző adatkörre vonatkozó) igénylést, miközben annak értelmezése, az érintett iratok összegyűjtése, a közérdekűség jogi vizsgálata, majd az adminisztráció, azaz az anonimizálás és a válasz elkészítése több köztisztviselő több órája vagy akár több napos munkáját igényli.

Az igénylések között egyre gyakrabban találkozunk olyan kérésekkel, amelyek már nehezen értelmezhetők egy konkrét közérdekű adat megismerésére irányuló igényként. Előfordult, hogy ugyanaz az adatigénylő ugyanazt az egyoldalas, tartalmában lényegében változatlan adatigénylést három alkalommal, három különböző megfogalmazásban küldte meg.

Rendszeresen érkeznek olyan adatigénylések, amelyek nem egy konkrét adat vagy meghatározott dokumentum megismerésére irányulnak, hanem gyakorlatilag egy-egy teljes ügykör vagy több éves időszak valamennyi iratának válogatás nélküli kiadását kérik. Így nem egy alkalommal kérték már a Polgármesteri Hivatal több száz oldal terjedelmű belső szabályzatait, ráadásul különböző időállapotokra vonatkozóan, más esetekben pedig több éven keresztül megvalósított pályázatok teljes dokumentációját, vagy egy-egy ügy teljes iratanyagát. Ezekben az esetekben tehát az igénylő nem egy általa meghatározott dokumentumot vagy konkrét információt kíván megismerni, hanem lényegében a Hivatalra bízta egy teljes iratanyag összegyűjtését, rendszerezését, és a kiadható dokumentumok körének meghatározását. Az egyik ilyen, több éven át tartó pályázat esetében három köztisztviselő több munkanapon keresztül gyűjtötte össze a mintegy másfél méternyi papíralapú iratanyagot. Miután a Hivatal ezt a jelentős munkát elvégezte és biztosította az iratbetekintés lehetőségét, az adatigénylő az előkészített iratanyagot nem tekintette meg.

Teljes közbeszerzési eljárások iratanyagát több ízben is kikérik, annak ellenére, hogy a közbeszerzési eljárások nyilvános dokumentumainak jelentős része az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (EKR) bárki számára hozzáférhető.

Nagy terjedelmű adatigényléseknél előfordul, hogy az adatállomány mérete miatt azt csak fájlküldő szolgáltatással lehet továbbítani. A Hivatal a letöltés megtörténtéről visszaigazolásal rendelkezik, ennek ellenére olyan eset is előfordult, amikor az adatigénylő ezt követően a NAIH-hoz fordult arra hivatkozva, hogy az adatokat nem kapta meg. A hatósági eljárás

lehetősége természetesen mindenkit megillet, azonban annak igénybevétele sem változtat azon, hogy a felektől a jóhiszemű és együttműködő joggyakorlás várható el.

Különösen szemléletes példa a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás dokumentációjának igénylése. Az adatigénylő korábban már kikérte a teljes tevékenységnaplókat és menetleveleket, majd az újabb igényében már kifejezetten kérte azok „esetleges hátoldali bejegyzésekkel együtt” történő megküldését is. Ezek a bejegyzések azonban a szolgáltatás jellegéből adódóan tartalmazhatják az ellátottak nevét, címét, telefonszámát, illetve arra vonatkozó információt, hogy az érintettet például orvoshoz vagy más intézménybe kell-e szállítani. Az igény ezt követően saját magának mond ellent, miközben kifejezetten kéri ezeket a hátoldali bejegyzéseket, és rögtön hozzáteszi, hogy „az iratokban szereplő, jogszerűen nem megismerhető személyes vagy egyéb védett adatokat takarják ki”. Vagyis az igénylő olyan adatokat is kifejezetten bekér, amelyekről maga is feltételezi, hogy nem ismerheti meg. Nehéz ezt egy átgondolt, konkrét információs igényként értelmezni, különösen annak fényében, hogy ugyanezt a szöveget szó szerint további négy adatigénylő is megküldte a Hivatalnak, más-más időszakokra vonatkozóan. Ez már nem pusztán a generált, sablonszerű igénylés benyomását kelti, hanem azt is jól mutatja, hogy az igénylők egy része anélkül továbbít kész szövegeket, hogy azok tartalmát, belső ellentmondásait vagy a ténylegesen kért adatok körét érdemben végiggondolná.

Hasonlóképpen rendszeresen kérnek peres eljárásokhoz, zárt ülésekhez kapcsolódó iratokat, amelyek megismerését jogszabály eleve kizárja. Az Mötv. 52. § (3) bekezdése alapján a zárt ülés előterjesztésébe és jegyzőkönyvébe a választópolgárok nem tekinthetnek be, a periratok esetében pedig - amint azt a NAIH az Önkormányzatot érintő konkrét vizsgálatában is megerősítette - a Pp. speciális, jogosultsághoz kötött iratbetekintési szabályai irányadók, és azok közérdekű adatigénylés keretében történő kiadása a törvényi hozzáférési rend megkerülését eredményezné.

A közérdekű adatigénylés nem hatósági ellenőrzés és nem is nyomozás. Az Infotv. maga is különbséget tesz az állampolgárokat megillető társadalmi kontroll és az arra törvényben feljogosított szervek törvényességi, számviteli vagy más hatósági ellenőrzési jogosítványai között. Az adatigénylőnek joga van megismerni a közérdekű adatokat, de ettől nem válik az Önkormányzat felettes szervévé, törvényességi ellenőrévé vagy nyomozó hatóságává, és az Infotv. nem biztosít számára általános jogkört az Önkormányzat és a Hivatal teljes működésének tételes átvilágítására.

Ha valaki visszaélést vagy jogsértést feltételez, természetesen joga van az illetékes hatóságokhoz fordulni. Ezzel az érintett adatigénylők láthatóan élnek is: az Önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal és a Képviselő-testület és szervei működésével kapcsolatban a Kormányhivatalnál, a NAIH-nál és – saját nyilvános tájékoztatásuk szerint – más hatóságok előtt is kezdeményeznek eljárásokat.

A közérdekű adatigénylés jogintézményének azonban nem az a rendeltetése, hogy egy párhuzamos, állampolgári „ellenőrző hatóságot” hozzon létre.

Az információs szabadsággal kapcsolatos jogviszony is feltételezi a felek jóhiszeműségét és együttműködését. Az Infotv. maga is tételesen rendelkezik erről. A 26. § (1a) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a közérdekű adatok megismerhetővé tétele során a közfeladatot ellátó szerv és az adatigénylő jóhiszeműen, egymással kölcsönösen együttműködve köteles eljárni. Ez tehát nem pusztán elvárás vagy célszerű magatartás, hanem törvényi követelmény. Az együttműködés ennek megfelelően az adatigénylő oldaláról is megköveteli, hogy az igény teljesítését észszerűen elősegítse, szükség esetén pontosítsa annak tartalmát, és jogát ne

visszaélésszerűen, a közfeladatot ellátó szerv működésének indokolatlan megnehezítésére gyakorolja.

Önmagában természetesen sem az adatigénylések nagy száma, sem egy nagy terjedelmű dokumentáció kikérése nem jelenti automatikusan a joggal való visszaélést. Ha azonban ugyanazokat az adatokat ismételt és más megfogalmazásban kéri, nyilvánosan hozzáférhető iratok újbóli összegyűjtését várják el, több év teljes dokumentációját készíttetik elő, majd azt meg sem tekintik, illetve a teljesítés igazolhatósága ellenére hatósági eljárást kezdeményeznek, akkor ezek összessége már komolyan felveti a jóhiszemű, együttműködő és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének sérelmét.

És ennek nem valamiféle elvont „Hivatal” látja a kárát. Egyetlen összetettebb közérdekű adatigénylés teljesítése rendszerint legalább 2–3 köztisztviselő munkáját követeli meg. Ők ugyanazok a munkatársak, akik az etyeki lakosok hatósági, igazgatási, szociális és egyéb önkormányzati ügyeit intézik.

A Hivatal munkatársainak munkaideje és kapacitása véges. 2026-ban ténylegesen összesen 14 fő köztisztviselő, és 4 fő rész-munkaidőben, megbízási szerződéssel foglalkoztatott látja el az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal önkormányzati és közigazgatási feladatait. Ezzel a létszámmal kell biztosítani többek között a képviselő-testületi, és bizottsági munka előkészítését, a döntések végrehajtását, a nemzetiségi önkormányzatok működését, a költségvetési gazdálkodási feladatok ellátását, a hatósági és adóigazgatási ügyintézés, a jogi feladatokat, a pályázatok és beruházások kezelését, valamint a településüzemeltetési és egyéb önkormányzati feladatokat. Ha ezt a kapacitást hónapokon keresztül ismétlődő, több száz adatkört érintő, teljes iratanyagokra kiterjedő igények feldolgozása köti le, annak elkerülhetetlen következménye, hogy kevesebb idő és emberi erőforrás marad az Önkormányzat és a Hivatal tényleges közfadatainak ellátására.

Az információszabadság azért van, hogy átláthatóbbá tegye a közhatalom működését – nem azért, hogy működésképtelenné tegye azt.

Az Önkormányzat a jövőben is teljesíteni fogja valamennyi jogszerű közérdekű adatigénylést.

Ugyanakkor az alapjog gyakorlásával együtt jár a felelősség is: a közérdekű adatigénylő nem hatósági vagy ellenőrzési jogkör gyakorlója, az információszabadság pedig nem biztosít számára általános felhatalmazást az Önkormányzat és a Hivatal működésének tételes, hatósági jellegű ellenőrzésére. Az információszabadság nem lehet eszköz arra sem, hogy ismétlődő, szükségtelenül terjedelmes vagy tényleges megismerési cél nélküli igényekkel tartósan lekösse a Hivatal munkatársainak kapacitását, és ezzel végső soron éppen az etyeki lakosság ügyeinek intézését nehezítse meg.

Etyek, 2026. szeptember 21.

Zólyomi Tamás
polgármester